

LBRIS

We know
books

H.C. ANDERSEN

Povești

Traducere de Liana Ciuche
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANDERSEN, HANS CHRISTIAN

Povești / H.C. Andersen; trad. de Liana Ciuche; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 5-a – București: Cartex 2000, 2025

ISBN 978-606-091-321-4

I. Ciuche, Liana (trad.)
II. Pricop, Lucian (pref.)

821.113.4

© Editura Cartex 2000

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Aventura scriiturii pentru copii la H.C. Andersen</i>	7
Rățușca cea urâtă.....	11
Porcarul și fata de împărat	23
Hainele cele noi ale împăratului	29
Micuța sirenă.....	35
Soldățelul de plumb	59
Privighetoarea	64
Berzele	76
Pantoforii roșii	82
Cufărul zburător	89
Degețica	96
Crăiasa Zăpezii.....	108
Povestea unui gât de sticlă	144
Claus cel mic și Claus cel mare	156
Tovarășul de drum	169
Lebedele	189

Aventura scriiturii pentru copii la H.C. Andersen

Scriitor de origine daneză, Hans Christian Andersen (1805-1875) este autorul celebrelor *Povești pentru copii*, încarnând geniul popular nordic.

Născut la Odense la data de 2 aprilie 1805, într-o familie săracă, și-a pierdut tatăl la vârsta de numai unsprezece ani, fiind nevoit să aleagă să plece de acasă, la Copenhaga, la paisprezece ani, în căutarea unui destin mai bun. Experimentează activități muzicale, teatrale, dans, colaborând un timp și la Teatrul Regal Danez.

Începând din 1822, Andersen își publică primele texte, succese notabile înregistrându-le cu o poveste fantastică influențată de E.T.A. Hoffmann, *O călătorie de la Canalul Holmen la capătul răsăritean al Insulei Amager în anii 1828 și 1829* (1830), și cu un cvasi-jurnal de călătorie în Europa, *Imaginile posomorâte ale unei călătorii la Harz* (1831). În continuare, publică alte romane, de respirație autobiografică, romantică, precum *Improvizatorul* (1835), *Doar un lăutar* (1836) sau *A fi sau a nu fi* (1857). Andersen se manifestă și ca poet, dramaturg și memorialist de călătorie, interesante pentru experiența cunoașterii interculturale de la jumătatea secolului al XIX-lea rămânând și azi: *Bazarul unui poet* (1842) și *O vizită în Portugalia* (1866).

Între 1832 și 1842, publică în regim de foileton primele texte ficționale pentru copii, *Povești pentru copii*, fără ca publicul țintă

să fie doar cel infantil. Succesul imediat îl încurajează să-și continue opera de povestitor, tipărind și *Noi povești* (1843-1848) și *Noi povești și povestiri* (1858-1872). Toate acele 164 de povești, impregnate de romantism și asociind fantasticul cu ironia, i-au oferit un statut privilegiat în galeria marilor creatori de teritoriu fabulatoriu universal, alături de Perrault, Hoffmann sau frații Grimm. Ceea ce-l individualizează pe Andersen este stilistica cu totul personală, rezultat al unei remarcabile abilități de a mixa coerent limbajul comun cu expresiile idiomatice, populare. Drept rezultate: generarea de emoții și idei subtile, angajarea cititorului într-o experiență de trecere firească de la poezie la ironie, de la farsă la tragedie. Poveștile lui Andersen aduc în scenă cu egal tratament imagistic regi, regine, figuri reale, legendare sau inventate, creaturi magice (sirene, zâne) sau obiecte.

Între cele mai citite texte și azi, povești precum *Rățușca cea urâtă*, *Hainele noi ale împăratului*, *Micuța sirenă*, *Degețica*, *Crăiasa Zăpezilor* au fost traduse în mai mult de 20 de limbi de circulație internațională, inspirând scriitori, coregrafi, pictori, sculptori sau, în secolul XX, pe regizorii de filme pentru copii. De altfel, după moartea lui Andersen, la data de 4 august 1875, circulația personajelor sale în varii formule artistice și mediatică (dar mai ales sub forma caracterelor de desene animate) a confirmat valabilitatea artistică a marelui povestitor nordic din secolul al XIX-lea.

Lucian Pricop

POVEȘTI

RĂȚUȘCA CEA URĂTĂ

Era o zi minunată de vară, lanurile de porumb se unduiau aurii, ovăzul era verde, pe miriște se ridicau căpițele de fân cosit și barza se preumbla de colo-colo pe câmp pe picioaroangele roșii, clămpănind în egipteană, căci era singura limbă pe care o învățase de la mama ei. Dincolo de câmp și de fânețe se întindeau pădurile bătrâne, care adăposteau în inima lor lacuri adânci.

Aici, departe de oraș, ziua de vară strălucea în toată splendoarea ei. Și nu departe de câmp, era o gospodărie bătrânească, împresurată cu șanțuri adânci prin care curgea apa, și peste tot, de la zidurile gospodăriei până la șanțuri, năpădiseră buruienile și crescuseră așa de înalte că un copil putea sta în picioare în mijlocul lor și n-ai fi știut că e ascuns printre ele.

Și în desișul acela ca un codru de bălării sălbăticate și crescute în devălmășie, își făcuse cuib o rață care stătea și-și clocea ouăle. Rața era istovită deja de atâta priveghere și sătulă de singurătate, căci suratele ei rareori se îndurau să treacă pe la ea, fiindcă, deh, mai mult le plăcea să se bălăcească prin șanțuri decât să urce până la cuibul ei și să-i țină de urât.

Dar iată că, într-o bună zi, ouăle începură să crape unul câte unul; piu, piu, se auzea dinspre găoace, și nu trecu mult și puișorii își scoaseră la lumină căpșoarele.

– Mac, mac, făcu atunci rața, și ca la un semnal rățuștele se repeziră care mai de care să iasă din găoace și nu-și mai luau ochii

de picior? Ei, ăsta e un lucru tare frumos și un semn de mare prețuire pentru o rață; înseamnă că e ținută la mare preț și că nimeni nu are voie să se atingă de ea, nici dobitoace, nici oameni. Ia, acum scuturați-vă penele și nu mergeți cu labelle întoarse înăuntru; o rățușcă bine crescută merge întotdeauna cu labelle întoarse în afară, ca tot neamul rațelor; așa, și acum aplecați-vă capetele și salutați: mac, mac!

Rățuștele făcură întocmai cum le învățase mama lor, dar suratele din ogradă se uitară pieziș la ele și fără pic de rușine prinseră să cârâie cu glas tare:

– Ia uită-te și la astea, bine c-au mai apărut și ele, de parcă nu eram deja destule rațe aici! Și ia uitați-vă la rățoiul ăla de colo, Doamne, că urât mai e!

Iar o surată mai afurisită se repezi în zbor la rățușca cea urâtă și o mușcă de gâtlej.

– Ia nu te mai lua de puiul meu, se răsti la ea mama rață, că doar nu v-a făcut nimic rău!

– Drept e că nu ne-a făcut nici un rău, da' e prea mare și prea nu seamănă cu noi, așa că n-are ce căuta aici! îi răspunse rața cea arțăgoasă.

– Trebuie să recunosc că puii suratei noastre sunt tare drăgălași, intră în vorbă rața cu panglica roșie legată de picior, în afară de cel mare și cenușiu. Ce bine ar fi dacă l-ar putea cloci din nou!

– Numai că asta nu se poate, cumătră, îi răspunse mama rață. N-o fi el chiar așa de frumos precum ceilalți pui ai mei, dar e blând și înoată la fel de bine ca ei; ba, dacă stau să mă gândesc, înoată chiar mai bine. Eu zic că o să se facă mai frumos când o crește și poate nici n-o să crească prea mare; poate c-a stat prea mult în găoace și de asta a ieșit așa, mai neobișnuit.

Și zicând astfel, mama se duse la rățușca cea năpăstuită, o piguli cu ciocul pe gâtlej și îi netezi penele.

– Și, de altfel, e rățoi, mai zise mama, așa că nu prea are importanță dacă e frumos sau nu; și după cum îl văd eu de pe-acum, cred că o să fie tare zdravăn la vremea lui.

– Bine, atunci, îi spuse rața cea bătrână, celelalte rățuște sunt frumoase, așa că ești bine venită cu ele printre noi; iar dacă dai peste un cap de țipar, să mi-l aduci!

Rața și puii erau acum la ei acasă, dar biata rățușcă care ieșise ultima din ou și era așa de urâtă n-avea nici un pic de liniște, căci toate celelalte surate din ogradă, și până și găinile, o împungeau întruna cu ciocul și o îmbrânceau și-și băteau joc de ea.

– E prea mare! nu mai conteneau orătăniile, iar curcanul, care se credea mai marele ogrăzii pentru că era singurul dintre ele care se născuse pintenat, era așa de înverșunat că de câte ori o zărea pe rățușcă se înfoia ca o corabie cu pânzele umflate de vânt și, roșu de furie, se repezea la ea boscorodind-o pe limba lui. Biata rățușcă nu mai știa ce să facă și încotro s-o apuce, căci era tare îndurerată, fiindcă din pricina urâteniei ei era bătaia de joc a ogrăzii.

Astfel trecu prima zi; și pe măsură ce trecea vremea, viața era tot mai grea pentru sârmana rățușcă, căci nu trecea zi de la Dumnezeu să nu fie hăituită de orătăniile din curte; și până și frații și surorile ei se oțărau la ea și-i ziceau: „Ce bine ar fi de te-ar prinde odată mâța, pocitanie ce ești!“ Iar mama rață îi zicea: „Bine ar fi dacă n-ai fi aici sub ochii lor!“ Rațele o ciupeau și găinile o fugăreau și până și fata care îngrijea de orătâni dădea în ea cu piciorul de câte ori îi era în cale.

De necăjită ce era, într-o zi își făcu vânt și zbură peste gardul ogrăzii, dar păsărelele din tufișuri se speriară atât de tare încât își luară cu toate zborul.

– Sunt așa de urâtă că s-au înspăimântat când m-au văzut, se gândi rățușca și, închizându-și ochii de necăjită ce era, zbură mai departe, până ajunse la mlaștina cea întinsă unde-și aveau adăpostul rațele sălbatice. Și cum era ostenită și mâhnită peste poate, rămase acolo peste noapte.

A doua zi de dimineață, rațele tocmai se pregăteau să-și ia zborul, când o zăriră pe noua lor vecină.

– Ce fel de zburătoare ești tu? o întrebară, uitându-se lung la ea, în timp ce rățușca se tot rotea în loc și-și înclina capul salutându-le cât de bine se pricepea. Tare mai ești urâtă, zău așa, îi ziseră rațele, da' să știi că pe noi nu ne deranjează atâta timp cât nu te căsătorești cu vreuna din suratele noastre.

Biata rățușcă însă n-avea nici un gând de măritiș și nu trăgea nădejde decât ca rațele sălbaticе s-o lase să se odihnească în stufăriș și să-și potolească setea cu apă din mlaștină.

Trecuseră două zile de când sosise în locul acela, când se pomeni înaintea ei cu două găște sălbaticе, sau mai bine zis doi gânsaci, îndrăzneți ca toți tinereii, căci se vedea pe ei că abia ce ieșiseră din găoace.

– Auzi, fârtate, îi zise unul din ei, ești așa de urât încât chiar îmi ești pe plac; nu vrei să te însoțești cu noi și să te faci pasăre călătoare? Nu departe de-aici mai e o mlaștină și sunt acolo vreo câteva găsculițe sălbaticе frumușele foc, toate nemăritate și toate știi să faci „ga, ga, ga“. Cine știe de unde-ți sare norocul, chiar și așa urât cum ești!

Poc, poc, răsunară două focuri de armă în aer și găscanii căzură răpuși în mlaștină, înroșind apa cu sângele lor. Poc, poc, mai răsunară alte două împușcături și tot stolul de găște își luă zborul din păpuriș. Iar focurile de armă se auzeau acum în rafale, căci locul era împânzit de vânătorii ce impresuraseră mlaștina și stăteau la pândă și unii din ei chiar se cățăraseră în copaci, pe ramurile cele mai de sus, de unde se vedea tot ce mișca în păpuriș. Fumul de la praful de pușcă se ridicase ca niște norișori albaștrii printre arborii de un verde întunecat și vântul îl purta alene departe, dincolo de apă. Și numai ce apărură și ogarii pleoscând cu labele prin bălți și făcându-și drum printre stuf și papură.

Doamne, ce înspăimântată era rățușca! De frică, își întoarse capul și și-l ascunse sub pene, dar chiar în clipita aceea se trezi în fața ei cu o namilă de ogar; limba îi atârna afară din gură și ochii

îi scânteiau fioros; câinele își întinse capul spre rățușcă și o amușină cu dinții rânjiți, dar nu se atinse de ea, și apoi făcu cale întoarsă tot așa cum venise, pleoscând cu labele prin mlaștină.

– Mulțumescu-ți, Doamne! zise rățușca. Sunt atât de urâtă că și câinelui i-a trecut pofta să mă sfășie cu colții.

Așa că îi mai trecu sperietura și rămase pitită în stufăriș, în timp ce puștile răpăiau pretutindeni în jurul ei, trăgând foc după foc. Într-un târziu, spre seară, se făcu iar liniște, dar biata rățușcă nu îndrăznea să iasă din ascunzătoare; așteptă astfel vreme îndelungată până când în cele din urmă se încumetă să se ridice și să se uite în jur, iar când își dădu seama că primejdia trecuse se grăbi cât de repede putu să iasă din mlaștină. Și o porni peste câmp și fânețuri, dar cum se pornise o furtună cumplită, abia putea să mai meargă.

Spre seară, ajunse la o colibă atât de prăpădită, de ziceai că se mai ținea în picioare doar fiindcă nici ea însăși nu se putea hotărî pe ce parte să se prăvălească. Furtuna se întetise atât de rău, că rățușca trebui să se lase la pământ ca să nu fie luată pe sus de vântul care vâjâia din ce în ce mai tare. Și stând așa acolo, rățușca băgă de seamă că ușa colibei se ținea într-o singură balama și era atât de lăsată într-o rână, încât reuși să se strecoare în căscioară prin crăpătura ușii.

În colibă zări o bătrână, care-și împărțea odaia cu un motan și o găină. Motanul știa să-și arcuiască spinarea și să toarcă, ba chiar să scoată scânteii când bătrânica îi freca blana. Iar găina avea picioare tare scurte și de aceea stăpâna îi spunea Mărunțica și o iubea ca pe copilul ei, fiindcă îi făcea ouă bune și gustoase.

Dimineața, când au dat cu ochii de rățușcă, motanul începu să toarcă, iar găina să cotcodăcească.

– Tu ce făptură mai ești? zise bătrânica făcându-și ochii roată prin casă dar, cum nu vedea prea bine, i se păru că biata rățușcă era de fapt o rață mare și grasă care rătăcise drumul spre casă. Țsta zic și eu noroc, că de-acum înainte o să am și ouă de rață;

da' trebuie s-o încerc, să văd dacă nu cumva m-am ales cu un rățoi!

Și astfel, rățușca rămase în căscioara aceea trei săptămâni, da' nu făcu nici un ou în ăst timp. Iar motanul, care era stăpânul casei, și găina, care era stăpâna, se fuduleau încontinuu zicând „noi și lumea“, căci în mintea lor chiar credeau că ei alcătuiau jumătate de lume și, bineînțeles, jumătatea ei cea bună. Biata rățușcă încercă și ea de câteva ori să-și spună părerea ba despre una, ba despre alta, dar găina îi tăia numaidecât avântul.

– Știi să faci ouă? o întrebă ea odată.

– Nu știu, îi răspunse rățușca.

– Atunci ține-ți gura! o repezi găina.

Iar motanul îi zise și el:

– Știi să-ți arcuiești spinarea și să torci și să scoți scânteiuțe?

– Nu știu, răspunse iar rățușca.

– Atunci te-aș ruga să nu mai deschizi pliscul când vorbesc alții mai deștepți ca tine!

Și rățușca n-avu încotro și se retrase într-un ungher al odăii, gândindu-se cu mâhnire la soarta ei vitregă.

Dar iată că se făcu iar vreme frumoasă și soarele își revărsa iar razele calde pe pământ; iar pe rățușcă o apucă așa un dor să se bălăcească în apă și să înoate, încât nu se putu ține și-i spuse găinii ce-i trecuse prin cap.

– Nu ți-e bine? se răsti la ea găina. Stai aici degeaba și nu faci nimic, de-aia îți vin ideile astea nebunești. Ia apucă-te să faci ouă sau să torci și-o să vezi cum îți trece cheful de așa nebunii!

– Dar e atât de plăcut să înoți, îi răspunse rățușca, și dacă te scufunzi cu totul în apă te simți atât de înviorat când ieși din nou la suprafață!

– Da, n-am ce zice de asemenea plăcere! o luă în răs găina. Cred că nu ești în toate mințile. Întrebă-l și pe motan, că e cel mai deștept animal din câte știu eu, dacă e vreo plăcere să înoți sau să te scufunzi în apă! Cât despre mine, nici nu mai vorbesc. Și n-ai decât s-o întrebi și pe stăpâna noastră, care e cea mai

înțeleaptă femeie din lume, dacă ei i-ar plăcea să înoate sau să se bage sub apă.

– Văd că voi nu mă înțelegeți, spuse atunci rățușca.

– Nu te înțelegem? Da', mă rog frumos, cine crezi că te-ar putea înțelege? Că doar nu vrei să zici că ești mai deșteaptă decât motanul și stăpâna noastră, ca să nu zic despre mine! Bine ar fi să lași fumurile astea deoparte și să-i mulțumești Celui de Sus pentru bunătatea pe care ți-am arătat-o. Nu ești fericită că ai nimerit într-un loc călduț și ai tovarăși de la care poți învăța atâtea lucruri bune? Văd însă că ești tare cusurgioaică și nu e chip să se înțeleagă omul cu tine. Mai bine ai lua aminte la ce-ți spun, că-ți vorbesc spre binele tău! Poate nu-ți convine ce-ți zic, dar asta e datoria prietenilor, să-ți spună adevărul. Așa că te sfătuiesc să înveți să faci ouă sau să torci sau să scoți scânteiuțe.

– Mă bate gândul să plec în lume, îi răspunse rățușca.

– N-ai decât, dacă asta vrei! îi răspunse găina.

Și astfel rățușca o porni din nou la drum și, când dădu de apă, înotă după pofta inimii și se scufundă până la fundul gărlei, dar toate vietățile cu care se întâlnea râdeau de ea din pricina urâteniei sale.

Dar iată că trecu timpul și se făcu toamnă, frunzele copacilor ruginiră și se legănau în văzduh purtate de vânt, și vremea era din ce în ce mai friguroasă. Nori grei spânzurau deasupra pământului, gata să-și cearnă grindina și fulgii de nea, iar ciorile croncăneau pe garduri de frig. Nu trebuia decât să te gândești la iarnă, că și simțeau cum te mușcă gerul. Și biata rățușcă n-o ducea deloc bine.

Într-o seară, tocmai când soarele amurgea în toată măreția lui, din niște tufișuri se ivi un cârd de păsări mari și nespuse de frumoase; erau toate albe ca zăpada și aveau gâturi lungi și foarte delicat arcuite; erau lebede. Scoaseră niște sunete tare ciudate și, întinzându-și aripile uriașe, plecară în zbor din acele ținuturi reci spre tărâmurile mai calde cu lacuri care nu îngheață niciodată. Și se înălțară sus, sus de tot, iar pe rățușca cea urâtă o cuprinse dintr-o dată o neliniște tare ciudată, cum stătea acolo jos, privindu-le. Nu-și mai găsea

locul și începu să se rotească în apă și să-și întindă gâtul în sus și deodată scoase un sunet atât de ascuțit și de neobișnuit că și ea se sperie când îl auzi. Biata rățușcă nu-și putea lua gândul de la păsările acelea nespuse de frumoase și de fericite; și de îndată ce le pierdu din ochi, se scufundă până la fundul apei și când ieși la suprafață parcă nu mai era ea însăși. Nu știa ce fel de păsări erau acelea, și nici spre ce locuri își luaseră zborul; dar simțea că le iubește cum nu mai iubise pe nimeni până atunci și nu le pizmuia deloc. Căci cum s-ar fi putut ea gândi să aibă vreodată parte de frumusețea lor?! Sărmana rățușcă urâtă nu se gândea decât că ar fi fost mulțumită dacă rațele ar fi primit-o și pe ea să stea laolaltă cu ele.

Veni și iarna și cum gerul prindea tot mai multă putere, rățușca trebuia să înoate tot timpul pe lac, ca nu cumva apa să înghețe de tot; dar în fiecare noapte copca în care înota se făcea tot mai mică. Și apoi se puse un ger atât de năprasnic, încât gheața de pe lac trosnea și se crăpa; iar rățușca trebuia să dea întruna din labe, ca să nu înghețe și copca pe care plutea. Dar de la o vreme osteni atât de tare, că în cele din urmă nu mai fu în stare să se miște și fu prinsă în gheață.

A doua zi dimineața devreme, trecu pe acolo un țăran de prin părțile locului și văzând ce se întâmplase, își scoase sabotul de lemn, sparse crusta de gheață, luă rățușca și i-o duse nevestii. Și cum ajunse la căldură, rățușca își veni în simțiri.

Acu', copiii gazdelor voiau să se joace cu ea, dar crezând că vor să-i facă vreun rău, rățușca se înspăimântă atât de tare că începu să zburătească prin bucătărie și, nimerind drept în oala cu lapte, împrôsca laptele prin toată odaia. De necaz, femeia își împreună palmele cu un plesnet și rățușca se sperie și mai tare și luându-și zborul ateriză în putina cu unt, după care în sacul cu făină. Doamne, ce jalnic mai arăta biata făptură! Pe femeie însă o apucaseră toate năbădăile și începu să răcnească și să-o alerge prin odaie cu vâtraiul, iar copiii se repezeau grămadă s-o prindă și se distrau de minune pe seama bieteii rățuște. Numai că, spre norocul ei, ușa de la bucătărie era deschisă și sărmana se strecură

afară și se ascunse vlăguită printre tufișurile încărcate de neaua proaspăt așternută.

Cred că vă dați seama și singuri câte lipsuri și cât amar a îndurat rățușca în iarna aceea aspră pe care și-a petrecut-o prin păpurișul din mlaștină. Dar iată că, într-o dimineață, soarele a prins din nou să strălucească și ciocârlia să cânte și rățușca băgă de seamă că se făcuse primăvară.

Apoi, dintr-o dată, se pomeni că poate să dea din aripi și simți că erau mai puternice decât altădată și că putea să zboare; și înainte să-și dea bine seama ce se petrece cu ea, se pomeni într-o grădină întinsă; și tot aerul era înmiresmat de parfumul dulceag al florilor de soc, iar copacii își răsfrângeau ramurile chiar deasupra iazului din mijlocul grădinii. Era atât de frumos totul și primăvara îți umplea sufletul de bucurie!

Deodată dintre tufărișuri se iviră trei lebede albe ca neaua și minunat de frumoase și, după ce-și fâlfăiră aripile, începură să alunece ușor pe apă; rățușca știa ce fel de păsări erau acelea și văzându-le o cuprinse o adâncă tristețe.

– Am să mă duc la păsările acelea minunate, chiar dacă or să mă înghiontească și-or să mă alunge fiindcă o pocitanie ca mine a cutezat să se apropie de ele; dar mi-e totuna. Mai bine să mă omoare ele, decât să mă fugărească rațele și să mă lovească găinile cu ciocul și să dea cu piciorul în mine fata care îngrijește de orătării și să sufăr de foame toată iarna!

Și zicându-și astfel, se lăsă din zbor pe apă și se duse plutind ușor spre lebede. Și cum o văzură, lebedele se uitară lung la ea și apoi se apropiară de ea în grabă, cu aripile larg desfăcute.

– Omorâți-mă! zise sărmana făptură și-și înclină capul pe oglinda apei, așteptându-și sfârșitul.

Dar nu-i veni să-și creadă ochilor când se uită pe luciul apei și-și văzu chipul, căci nu mai era o biată rățușcă cenușie, neîndemânatică și urâtă de nu-ți venea să te uiți la ea, era chiar o lebedă!

Căci vezi că nu-i bai dacă te naști în ograda rațelor atâta timp cât tu ești de fapt lebedă!

Și nu-i mai păru rău pentru câte îndurase și cât suferise, pentru că acum se putea bucura cu atât mai mult pentru fericirea care dăduse peste ea.

Iar lebedele cele mari nu mai conteneau să se rotească în jurul ei și să o mângâie cu ciocurile. Deodată grădina se umplu de copii care începură să arunce în apă firimituri de pâine și grăunțe.

– Ia uitați-vă, a mai venit una! le strigă prâslea celorlalți.

– Da, uite, a mai apărut o lebădă! începură și ceilalți copii să strige care mai de care, bucurându-se la vederea păsării.

Și erau așa de bucuroși că se porniră să bată din palme și să topăie de jur împrejurul iazului și apoi se duseră să le spună și părinților lor vestea cea mare; și când se întoarseră, iar le aruncară lebedelor pâine și cozonac și toți copiii ziseră:

– Pasărea cea nouă e cea mai frumoasă dintre toate. E tânăr și e atât de chipeș!

Și auzind acestea, lebedele cele bătrâne își înclinară cu respect capul în fața lebădoiiului nou sosit printre ele.

Dar lebăda cea tânără se rușină la auzul acestor cuvinte și își ascunse capul sub pene, pentru că nu știa ce să facă. Era atât de fericit, și totuși nu se umflă în pene și nu se făli. Își aduse aminte cum fusese hăituit și batjocorit de orătăniile din ograda rațelor, iar acum toți ziceau că e cea mai frumoasă dintre lebedele acelea nespuse de frumoase. Până și socul își plecaseră ramurile în apă în fața lui, iar soarele își trimitea pe pământ razele călduțe și blânde. Și deodată, lebădoiiul își fâlfâi aripile, își înălță gâtul subțire și delicat și, îmbătat de atâta bucurie, strigă din toată inima:

– Nici în vis n-am visat, pe vremea când eram doar o rățușcă urâtă, că-mi va fi dat să cunosc atâta fericire!

PORCARUL ȘI FATA DE ÎMPĂRAT

A fost odată un prinț sărac, care domnea peste o împărăție tare mică; da' așa mică cum era, tot avea destulă avere ca să se însoare, și prințul nici nu-și dorea altceva.

Acuma, sigur că era o îndrăzneală cam mare din partea lui s-o ceară de soață chiar pe fata împăratului, dar se încumetă totuși, fiindcă i se duseră faima peste mări și țări și multe prințese ar fi fost fericite să-l ia de bărbat. Numai că fata împăratului nu se număra printre ele.

Ce se gândi însă prințul? Lângă mormântul tatălui său crescuse un trandafir minunat, care înflorea o dată la cinci ani și atunci făcea o singură floare; trandafirul acela avea un parfum atât de dulce, că mirosindu-l uitai de griji și necazuri. Și mai avea prințul o privighetoare, care triluia atât de frumos de parcă adunase în gâtulejul ei cel mititel cele mai frumoase cântări. Așa că prințul se gândi să-i dăruiască prințesei floarea de trandafir și privighetoarea și, hotărând astfel, porunci să fie puse fiecare în câte o cutie mare de argint și le trimise la palatul împărătesc.

Când le văzu, împăratul le duse în iatacul domniței, care, ca întotdeauna, își trecea timpul cu diverse jocuri împreună cu doamnele de la curte; când văzu cutiile, prințesa începu să bată din palme de bucurie.

– Vai, ce m-aș bucura să fie un pisoiaș înăuntru! zise ea.

Numai că din cutie fu scos trandafirul și, când îl văzură, doamnele se întrecură cu laudele:

– O, dar ce frumos e meșteșugit! ziseră ele, care mai de care.

– Frumos e puțin spus, zise împăratul. E de-a dreptul încântător!

Dar când prințesa luă în mână floarea, fu aproape gata să plângă.

– Pfui, tată! făcu ea în batjocură, dar nu e deloc meșteșugit de mână, e chiar un trandafir adevărat!

– Pfui! o îngânără doamnele de la curte. Un trandafir adevărat!

– Stai să vedem ce e în cealaltă casetă, mai înainte să ne facem atâta sânge rău! zise împăratul.

Și scoase privighetoarea, care cântă atât de măiestru, încât o bucată de vreme nimeni nu cutează să zică nimic rău despre ea.

– Superb! Șarmant! exclamă doamnele, care țineau morțiș să găngurească în franțuzește, deși vorbeau una mai stălcit decât alta.

– Tare mult îmi amintește pasărea asta de cutia cu muzică a răposatei împărătese, fie-i țărâna ușoară! zise un curtean mai bătrân. Da, da, acum îmi dau seama că e același glas și cântă la fel!

– O, da, așa e! zise și împăratul și începu să plângă ca un copil.

– Trag însă nădejde că nu e o pasăre adevărată, spuse prințesa.

– Ba da, e chiar o privighetoare adevărată, îi răspunseră solii care-i aduseseră darurile.

– Atunci dați-i drumul să zboare! îi rezezi prințesa și nici nu vru să audă să-l primească pe prinț.

Numai că prințul nu se lăsă descurajat dintr-atâta; își mânji fața cu funingine, își îndesă o căciulă pe cap și se duse la palat.

– Ziua bună, mărite împărate! zise el. N-aveți vreo slujbă și pentru mine aici, la palat?

– O, sunt atâția care caută o slujbă aici! Da' dacă stau să mă gândesc, aș avea nevoie de cineva să se îngrijească de porci, că avem o mulțime pe-aici.

Și astfel prințul fu numit porcar împărătesc și, drept locuință, i-au dat o odăiță murdară chiar lângă cocina porcilor; și prințul stătu toată ziua în odăița aceea și tot lucră, iar până seara terminase de făcut o tigăiță de mai mare frumusețe. Și de marginea tigăiței atârname niște clopoței, iar când puneai tigaia pe foc, clopoțeii începeau să sune de mai mare dragul și să cânte:

„Augustine, Augustine,
Pierduși tot, bietul de tine!”

Dar tigaia avea un dar și mai neobișnuit, căci dacă-ți țineai degetul în aburul care ieșea din ea, pe dată puteai adulmea toate mâncărurile care se găteau în fiecare casă din cetate; iar asta, vedeți dumneavoastră, era o minune mai mare chiar și decât trandafirul!

Se întâmplă însă că tocmai atunci prințesa se preumbla prin locurile acelea împreună cu doamnele de la curte și, când auzi cântecelul, se opri fermecată să-l asculte; căci era singurul cântecel pe care-l știa și ea și-l cânta la lăută cu un singur deget.

– Auziți, e cântecelul meu! zise prințesa. Porcarul ăsta trebuie că-i școlit. Ia duceți-vă la el și întrebați-l cât cere pe muzicuță!

Așa că una din doamne n-avu încotro, își trase în picioare niște saboți de lemn și intră în odăița porcarului.

– Cât ceri pe tigăiță? îl întrebă ea pe porcar.

– Zece sărutări de la prințesă, zise porcarul.

– Doamne apără-ne! Da' cum de ți-a dat prin gând așa ceva?

– Păi ăsta-i prețul și n-o dau pe mai puțin, răspunse porcarul.

– Ei, ce-a zis? o întrebă prințesa pe însoțitoarea ei.

– Nu îndrăznesc să-ți spun, prințesă, e prea de tot!

– Atunci măcar șoptește-mi la ureche!

Și femeia n-avu încotro și-i șopti ce zisese porcarul.

– Câtă neobrăzare! zise prințesa și porni mai departe.

Dar nici nu făcuse doi pași, că iar se auzi clinchetul vesel al clopoțelilor:

„Augustine, Augustine,
Pierduși tot, bietul de tine!“

– Ia stați! se opri prințesa. Du-te și întreabă-l dacă primește să-mi dea tigaia pe zece sărutări de la însoțitoarele mele!

– Mulțămesc frumos, dar nu mă învoiesc, veni răspunsul porcarului; ori îmi dă prințesa zece sărutări, ori își ia gândul de la tigaie.

– Vreau tigaia aia cu orice preț, se hotărî atunci prințesa; dar voi să stați toate roată în jurul meu, să nu mă vadă careva că-l sărut pe porcar!

Și doamnele de onoare făcură roată în jurul ei și-și înfoiară rochiile, iar prințesa îl sărută pe porcar și el îi dădu în schimb tigaia.

Domnița era încântată și toată seara și ziua următoare tigaia sfârâi pe foc. Și toți știau ce se gătea în toate casele din cetate, de la mai marii de la curte până la ultimul sărăntoc; iar doamnele de onoare erau atât de bucuroase, că o ținură tot într-un dănțuit și băteau din palme întruna de veselie.

– Ce grozav e să știi cine mănâncă supă și cine clătite, cine cotlete și cine ouă! nu mai contenea prințesa să se minuneze.

– Da, ce grozav! o îngânau doamnele.

– Da' aveți grijă să nu afle nimeni, că doar sunt fata împăratului!

– Doamne ferește, cum s-ar putea așa ceva?! făcură doamnele.

În răstimp, prințul, adică porcarul, căci toți credeau că e doar un amărât de porcar, meșteșugea toată ziua la câte ceva nou; și într-o zi făcu o zbârnâitoare și dacă o învărteai, auzai toate valțurile și toate cântările mai săltărețe care fuseseră compuse vreodată.

– O, ce superb! zise prințesa când mai trecu pe lângă odaia porcarului. N-am mai auzit cântări atât de frumoase. Ia du-te și

întreabă-l cât cere pe muzicuța aceea! Da' zi-i că nu-l mai sărut în ruptul capului!

– O sută de sărutări de la Măria ta, îi spuse însoțitoarea când ieși din odaia porcarului.

– Cred că nu-i în toate mințile! zise prințesa și porni mai departe.

După câțiva pași însă, se opri din nou.

– Arta trebuie încurajată, zise ea, și e de datoria mea s-o fac, că doar sunt fata împăratului. Du-te și spune-i că-i dau zece sărutări, cum am făcut și ieri, iar celelalte o să i le dea doamnele mele!

– Vai, dar nu vrem deloc să-l sărutăm! îi ziseră însoțitoarele.

– Ce tot vă plângeți atâta? le ocări prințesa. Dacă eu îl sărut, puteți și voi s-o faceți! Că doar vă hrănesc și vă plătesc simbrie.

Așa că doamnele n-avură încotro și trebuiră să se ducă din nou la porcar și să-i spună ce târg îi propunea prințesa.

– O sută de sărutări de la prințesă, altfel nu-i dau nimic!

– Faceți roată în jurul meu să nu mă vadă careva! le zise prințesa, și-l sărută pe porcar de o sută de ori.

– Dar oare ce-o fi cu mulțimea aceea adunată lângă cocina porcilor? își zise împăratul care se întâmplă ca tocmai atunci să iasă pe balcon.

Apoi se frecă la ochi și-și puse ochelarii.

– Păi acelea sunt doamnele de la curte; probabil că iar joacă vreun joc. Ia să mă duc eu în curte să văd ce se întâmplă acolo!

Își trase mai bine papucii scâlțiați în picioare și coborî în curte, grăbit de mama focului. Dar cum ajunse în curte, încetini pasul și se duse tiptil lângă doamne, care de ocupate ce erau să numere sărutările ca nu cumva să iasă socoteala greșită, nici nu-l simțiră pe împărat apropiindu-se. Și când ajunse chiar lângă ele, se ridică pe vârfuri să vadă mai bine.

– Ce mai e și asta? întreabă împăratul când îi văzu pe cei doi sărutându-se și scoțându-și papucul îi arse una peste urechi flică-sii tocmai când îl săruta a optzeci și șasea oară pe porcar.